

BIBΛΙΑΡΙΟ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

Εισαγωγή

Η προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα διασφάλισης του επιπέδου φροντίδας για την υγεία των πολιτών. Τα ανθρώπινα δικαιώματα στον τομέα της υγείας, και ειδικότερα, το δικαίωμα στη ζωή, το δικαίωμα σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας και ασφάλειας, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της αξιοπρεπούς μεταχείρισης στη παροχή υπηρεσιών υγείας και το δικαίωμα προστασίας της υγείας με κατάλληλα μέτρα πρόληψης ασθενειών καθώς και φροντίδας υγείας, αποτελούν βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, γι' αυτό και η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον “Περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο του 2004”.

Α. Δικαιώματα Ασθενών

- ⊕¹ Κάθε ασθενής έχει δικαίωμα σε φροντίδα υγείας, όπως απαιτούν οι ανάγκες της υγείας του και όπως αυτή παρέχεται μέσα σε εύλογο χρόνο, ανάλογα με τις ανάγκες αυτές.
- ⊕² Ο ασθενής έχει δικαίωμα καλής ποιότητας φροντίδας υγείας που τη χαρακτηρίζουν τα υψηλά τεχνικά επίπεδα και η ανθρώπινη σχέση μεταξύ του ασθενούς και αυτού που παρέχει τη φροντίδα υγείας.
- ⊕³ Ο ασθενής έχει δικαίωμα αδιάκοπης συνέχισης της φροντίδας υγείας.
- ⊕⁴ Το συμφέρον του ασθενούς θα πρέπει να είναι ο κύριος παράγοντας επιλογής ανάμεσα σε διάφορες θεραπείες και φροντίδα.
- ⊕⁵ Ο ασθενής έχει αναφαίρετο δικαίωμα να επιλέξει και να αλλάξει το ιατρικό ίδρυμα που του παρέχει φροντίδα υγείας, και το ιατρικό ίδρυμα έχει υποχρέωση να παράσχει σ' αυτόν κάθε εύλογη διευκόλυνση για την άσκηση του δικαιώματος επιλογής.
- ⊕⁶ Όταν δεν υπάρχει πλέον ιατρικός λόγος για τη συνέχιση της παραμονής του ασθενούς σε ιατρικό ίδρυμα, αυτός δικαιούται πλήρη ενημέρωση, πριν να πάρει εξιτήριο ή να μεταφερθεί σε άλλο ίδρυμα.
- ⊕⁷ Όταν ο ασθενής παίρνει εξιτήριο και σε περίπτωση που η κατάστασή του το απαιτεί, του προσφέρονται κοινοτικές και κατ' οίκον υπηρεσίες, νοουμένου ότι αυτό είναι συμβατό με τη λειτουργία του συστήματος υγείας.
- ⊕⁸ Ο ιατρός έχει υποχρέωση να λειτουργεί σύμφωνα με τους Κανονισμούς Δεοντολογίας και με βάση τις σχετικές επαγγελματικές υποχρεώσεις και πρότυπα.

Β. Δικαίωμα σε αξιοπρεπή μεταχείριση κατά την παροχή φροντίδας υγείας.

- ⊖¹ Ο ασθενής έχει δικαίωμα αξιοπρεπούς μεταχείρισης κατά την παροχή φροντίδας υγείας, η οποία του προσφέρεται με ανάλογο σεβασμό στις πολιτισμικές του αξίες.
- ⊖² Ο ασθενής έχει δικαίωμα κατά τη διάρκεια της φροντίδας υγείας που του παρέχεται, να απολαμβάνει υποστήριξη από την οικογένεια, συγγενείς και φίλους.
- ⊖³ Επίσης ο ασθενής έχει δικαίωμα συνεχούς πνευματικής στήριξης, περιλαμβανομένης της θρησκευτικής, καθώς και ψυχολογικής στήριξης και καθοδήγησης, εφόσον χρειάζεται.
- ⊖⁴ Ο ασθενής έχει δικαίωμα να δέχεται επισκέπτες κατά το χρόνο και σύμφωνα με τις διευθετήσεις της Διεύθυνσης του Νοσοκομείου, με βάση τις απαιτήσεις της φροντίδας υγείας του ασθενούς και την εύρυθμη λειτουργία του ιδρύματος.
- ⊖⁵ Ο ασθενής έχει δικαίωμα ανακούφισης από πόνο και οδύνη, σύμφωνα με τη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και τους εκάστοτε σε ισχύ κανονισμούς ιατρικής δεοντολογίας.
- ⊖⁶ Ο ασθενής έχει δικαίωμα φροντίδας υγείας και σεβασμού της αξιοπρέπειάς του μέχρι το τελικό στάδιο της ζωής του.

Γ. Δικαίωμα σε ισότιμη παροχής φροντίδας υγείας – απαγόρευση δυσμενούς διάκρισης

⊖¹ Η φροντίδα υγείας προσφέρεται σε όλους ισότιμα χωρίς δυσμενή διάκριση.

⊖² Όπου επιβάλλεται επιλογή μεταξύ ασθενών, να γίνεται χωρίς δυσμενή διάκριση, με δίκαιο τρόπο, και για να βασίζεται σε αντικειμενικά, επιστημονικά και επαγγελματικά κριτήρια.

Δ. Επείγον ιατρικό περιστατικό ή κατάσταση σοβαρού κινδύνου.
Δικαίωμα σε επείγουσα παροχή φροντίδας υγείας.
Το ιατρικό ίδρυμα έχει υποχρέωση όπως:

⊖¹ Εξετάζει και περιθάλπει το συντομότερο δυνατό, κατά το μέγιστο βαθμό των ικανοτήτων του ή των δυνατοτήτων του κρατικού ιατρικού ιδρύματος.

⊖² Όταν ο ασθενής χρειάζεται περαιτέρω φροντίδα και δεν μπορεί να του παρασχεθεί στο εν λόγω τμήμα, ο αρμόδιος παροχέας υπηρεσιών υγείας παραπέμπει τον ασθενή σε κατάλληλο τμήμα του ιδίου ιατρικού ιδρύματος και διασφαλίζει κατά το μέγιστο δυνατό ότι ο ασθενής μεταφέρεται σε τέτοιο τμήμα. Σε περίπτωση παραπομπής σε άλλο κρατικό ιατρικό ίδρυμα, λαμβάνεται υπόψη και η επιθυμία του ασθενούς.

Ε. Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών

Δικαίωμα σε επείγουσα εξέταση/παραπομπή σε αρμόδιο παροχέα:

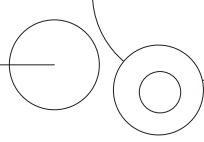
⊖¹ Κάθε ασθενής που απευθύνεται ή μεταφέρεται σε Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών Κρατικού Νοσοκομείου έχει δικαίωμα να τύχει ιατρικής εξέτασης από αρμόδιο παροχέα υπηρεσιών υγείας, μέσα σε εύλογο χρόνο.

⊖² Σε περίπτωση που ασθενής, μετά από διάγνωση, χρειάζεται επείγουσα φροντίδα, είναι υποχρέωση του παροχέα να παράσχει τη φροντίδα αυτή. Σε περίπτωση που χρειάζεται περαιτέρω φροντίδα η οποία δεν μπορεί να του παρασχεθεί στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών, τότε ο παροχέας φροντίζει να παραπέμψει τον ασθενή σε κατάλληλο τμήμα του ίδιου ιατρικού ιδρύματος ή άλλου κρατικού ιατρικού ιδρύματος και να διασφαλίζει, κατά το μέγιστο δυνατό, ότι ο ασθενής μεταφέρεται σε τέτοιο τμήμα. Σε περίπτωση παραπομπής σε άλλο κρατικό ιατρικό ίδρυμα, λαμβάνεται υπόψη και η επιθυμία του ασθενούς.

ΣΤ. Δικαίωμα σε πληροφόρηση

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε πληροφόρηση για τα δικαιώματα του ασθενούς για υπηρεσίες υγείας και τους τρόπους καλύτερης αξιοποίησής τους.

⊖¹ Ο ασθενής έχει δικαίωμα ολοκληρωμένης ιατρικής

πληροφόρησης.

- ⊖² Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις δυνατόν να μην αποκαλύπτονται στον ίδιο τον ασθενή πληροφορίες, όταν υπάρχει βάσιμος λόγος να πιστεύεται ότι δυνατόν να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη στην πνευματική ή φυσική του υγεία.
- ⊖³ Ο ασθενής έχει δικαίωμα να επιλέγει το πρόσωπο το οποίο θα ενημερώνεται εκ μέρους του.
- ⊖⁴ Οι πληροφορίες να δίνονται με τρόπο κατανοητό, με όσο το δυνατό λιγότερη τεχνική ορολογία.
- ⊖⁵ Ο ασθενής έχει δικαίωμα, εάν το επιθυμεί, να λαμβάνει και δεύτερη ιατρική γνώματευση, οπότε δικαιούται να εφοδιάζεται με αντίγραφο του ιατρικού αρχείου του, περιλαμβανομένης και ιατρικής έκθεσης, τηρουμένων των διαδικασιών.
- ⊖⁶ Ο ασθενής έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για την ταυτότητα και επαγγελματική θέση όσων του παρέχουν φροντίδα υγείας, καθώς και για τους κανονισμούς που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες παραμονής και παροχής φροντίδας υγείας στο Νοσοκομείο.
- ⊖⁷ Ο ασθενής, κατά την απόλυσή του από το ιατρικό ίδρυμα, έχει δικαίωμα να ζητά και να λαμβάνει γραπτή έκθεση για τη διάγνωση, τη θεραπευτική αγωγή και την κατάσταση της υγείας του.
- ⊖⁸ Ο ασθενής έχει δικαίωμα να ζητά και να λαμβάνει εύλογο υπολογισμό της αναλυτικής κατάστασης των οικονομικών επιβαρύνσεων.

Ζ. Φροντίδα υγείας με τη συγκατάθεση του ασθενούς

- ⊖¹ Προϋπόθεση για την παροχή φροντίδας υγείας είναι η συγκατάθεση του ασθενούς, μετά από ολοκληρωμένη ιατρική πληροφόρηση, σε κατάλληλο χρόνο και κατά τρόπο κατανοητό, ώστε ο ασθενής να αντιλαμβάνεται τις πληροφορίες που του παρέχονται και να αποφασίζει ελεύθερα και ανεπηρέαστα.
- ⊖² Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η πληροφορία δύναται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στη πνευματική ή φυσική υγεία του ασθενούς, δυνατόν να μην παρασχεθούν ορισμένες πληροφορίες στον ασθενή αλλά στον/στην σύζυγο, πατέρα, μητέρα ή τους κατιόντες αυτού.
- ⊖³ Σε περίπτωση καινοτόμου θεραπείας, ο ασθενής ενημερώνεται κατάλληλα και διασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή του.
- ⊖⁴ Η συγκατάθεση του ασθενούς απαιτείται για τη συμμετοχή του σε οποιαδήποτε κλινική διδασκαλία ή έρευνα.

Η. Φροντίδα υγείας χωρίς τη συγκατάθεση του ασθενούς

- ⊖¹ Όταν ο ασθενής δεν είναι σε θέση, λόγω της πνευματικής ή φυσικής του κατάστασης να εκφράσει τη βούλησή του και είναι απαραίτητη η άμεση παροχή φροντίδας υγείας, η συγκατάθεση του θεωρείται δεδομένη, εκτός εάν είναι πρόδηλο από προηγουμένως εκφρασθείσες επιθυμίες ότι θα αρνείτο.

⊖² Σε περίπτωση κατά την οποία, λόγω της κατάστασης του ασθενούς, έχει διοριστεί ή θα έπρεπε να διοριστεί κατά νόμο πρόσωπο, του οποίου η συγκατάθεση είναι αναγκαία αλλά δεν μπορεί να εξασφαλιστεί έγκαιρα, και η παροχή φροντίδας υγείας επείγει, εκτός εάν είναι πρόδηλο ότι υπό τις συνθήκες το εν λόγω πρόσωπο θα αρνείτο.

⊖³ Όταν ανήλικος δεν έχει την ικανότητα να συγκατατεθεί σε λήψη φροντίδας υγείας, η φροντίδα υγείας παρέχεται μόνο με την εξουσιοδότηση του γονέα ή άλλου προσώπου. Η γνώμη του ανήλικου λαμβάνεται υπόψη ως αποφασιστικός παράγοντας, του οποίου η σημασία αυξάνεται ανάλογα με την ηλικία και το βαθμό ωριμότητας.

⊖⁴ Εάν το πρόσωπο που κατά το νόμο διορίστηκε, ή σε περίπτωση ανήλικου ο γονέας, αρνείται να δώσει τη συγκατάθεσή του και ο παροχέας κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον του ασθενούς, εάν παρέχεται χρόνος, το ζήτημα παραπέμπεται για απόφαση σε δικαστήριο ή σε άλλο όργανο, όπως ο νόμος ορίζει. Σε περίπτωση επείγοντος περιστατικού, ο παροχέας υπηρεσιών υγείας ενεργεί κατά την κρίση του, σύμφωνα με το καλώς νοούμενο συμφέρον του ασθενούς.

⊕. Συμμετοχή ασθενούς σε επιστημονική έρευνα ή πειραματική θεραπεία

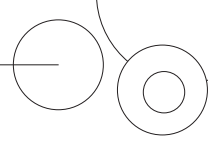
Η συμμετοχή του ασθενούς σε επιστημονική έρευνα ή πειραματική θεραπεία επιτρέπεται μόνο, όταν:

⊖^a Δεν υπάρχει εναλλακτική λύση συγκρίσιμης αποτελεσματικότητας.

- ⊖^b Οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο ασθενής δεν είναι δυνασάλογοι με τα πιθανά οφέλη της έρευνας.
- ⊖^c Ο ασθενής έχει πληροφορηθεί για τα δικαιώματά του.
- ⊖^d Ο ασθενής δίνει γραπτή συγκεκριμένη συγκατάθεση κατόπιν ολοκληρωμένης πληροφόρησης.

II. Εμπιστευτικότητα

- ⊖¹ Όλες οι πληροφορίες που αφορούν την ιατρική κατάσταση του ασθενούς, τη διάγνωση, την πρόγνωση και τη θεραπεία, καθώς και άλλη πληροφορία προσωπικού χαρακτήρα, τηρούνται εμπιστευτικά ακόμα και μετά το θάνατο του και δεν αποκαλύπτονται σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή αρχή.
- ⊖² Ο αρμόδιος παροχέας υπηρεσιών υγείας ή οποιοσδήποτε εργαζόμενος σε ιατρικό ίδρυμα δεν αποκαλύπτει οποιαδήποτε πληροφορία που αφορά ασθενή.
- ⊖³ Η διεύθυνση του ιατρικού ιδρύματος υποχρεούται να προβαίνει στις κατάλληλες διευθετήσεις για να διασφαλιστεί η μη αποκάλυψη πληροφοριών.
- ⊖⁴ Το ιατρικό ίδρυμα μπορεί να αποκαλύπτει σε τρίτο πρόσωπο ιατρικές πληροφορίες μόνο, όταν:

- ⊖^a ο ασθενής δώσει τη γραπτή συγκατάθεσή του.
- ⊖^b η αποκάλυψη γίνεται για σκοπούς θεραπείας του ασθενούς από άλλο αρμόδιο παροχέα υπηρεσιών υγείας.
- ⊖^c η αποκάλυψη γίνεται για σκοπούς δημοσίευσής τους σε ιατρικά περιοδικά ή για σκοπούς έρευνας ή διδασκαλίας, νοούμενου ότι οι πληροφορίες αυτές δεν μπορούν να προσδιορίσουν την ταυτότητα του ασθενούς.
- ⊖^d εάν υπάρχει νομική υποχρέωση.
- ⊖^e η απόκρυψη πληροφοριών δυνατόν να συνεπάγεται σοβαρό κίνδυνο για την υγεία ή τη σωματική ακεραιότητα άλλων ατόμων ή να έχει σοβαρό αντίκτυπο στην κοινωνία σαν σύνολο. Νοείται ότι λαμβάνονται όλα τα μέτρα για τη διαφύλαξη της ταυτότητας του ασθενούς.
- ⊖^f η εμπιστευτικότητα δεσμεύει οποιοδήποτε πρόσωπο που λαμβάνει οποιαδήποτε σχετική πληροφορία.

Κ. Προστασία της ιδιωτικής ζωής του ασθενούς

- ⊖¹ Δεν επιτρέπεται παρείσδυση στην προσωπική και οικογενειακή ζωή του ασθενούς, χωρίς τη συγκατάθεση του ιδίου, εκτός αν τούτο κρίνεται αναγκαίο για διάγνωση, θεραπεία ή φροντίδα του.

- ⊖² Φροντίδα υγείας παρέχεται μόνο με την επίδειξη ανάλογου σεβασμού προς την προσωπική ζωή του ασθενούς και γίνεται μόνον στην παρουσία όσων είναι απαραίτητοι για τη φροντίδα υγείας.
- ⊖³ Ο ασθενής έχει δικαίωμα διευκολύνσεων για διασφάλιση της προστασίας της ιδιωτικής του ζωής.

Λ. Τήρηση ιατρικών αρχείων

- ⊖¹ Ο παροχέας υπηρεσιών υγείας οφείλει να τηρεί ολοκληρωμένα ιατρικά αρχεία τα οποία θα περιλαμβάνουν τη ταυτότητα του ασθενή και του παροχέα υγείας καθώς και ιατρική πληροφόρηση αναφορικά με τη θεραπεία που λαμβάνει ο ασθενής, το προηγούμενο ιατρικό ιστορικό του, τη διάγνωση και τη θεραπευτική αγωγή που του παρέχεται.

Μ. Δικαιώματα ασθενών αναφορικά με τα ιατρικά αρχεία

- ⊖¹ Ο ασθενής έχει δικαίωμα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης σε σχέση με πληροφορίες που αφορούν τον ίδιο και περιλαμβάνονται στα ιατρικά αρχεία και όπου εφαρμόζεται η Νομοθεσία για προστασία προσωπικών δεδομένων.
- ⊖² Ο ασθενής έχει δικαίωμα να λαμβάνει άμεσα ή έμμεσα διά του

νόμιμο αντιπρόσωπο του πληροφoρίες, ή αντίγραφο, ή απόσπασμα αυτών. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται και η διόρθωση των πληροφοριών, η διαγραφή και το κλείδωμα των αρχείων λόγω ανακρίβειας ή ελλείψεων.

⊖³ Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να περιοριστεί, αν:

⊖^a Η πληροφόρηση δυνατόν να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στην υγεία του ασθενούς, οπότε οι πληροφορίες δίνονται σε σύζυγο/πατέρα/μητέρα/κατιόντες αυτού.

⊖^b Είναι αδύνατο να αποκλειστεί η πρόσβαση χωρίς αποκάλυψη πληροφοριών για τρίτους.

⊖^c Προκειμένου περί γενετικών πληροφοριών, δυνατόν να προκληθεί σοβαρή βλάβη στην υγεία συγγενών αυτού.

N. Μηχανισμός Ελέγχου

Λειτουργός Δικαιωμάτων των ασθενών

⊖¹ Κάθε Κρατικό Νοσοκομείο οφείλει να έχει Λειτουργό των δικαιωμάτων των ασθενών ο οποίος:

⊖^a Θα παρέχει συμβουλές και βοήθεια σε ασθενείς.

⊖^b Θα χειρίζεται παράπονα που χρήζουν άμεσου χειρισμού, διαφορετικά θα τα παραπέμπει στην Επιτροπή Εξέτασης Παραπόνων.

⊖^c Θα καθοδηγεί και θα ενημερώνει το ιατρικό, παραϊατρικό, νοση

λευτικό και διοικητικό προσωπικό για τις διατάξεις της σχετικής Νομοθεσίας.

⊖² Υποχρεώσεις Λειτουργού Δικαιωμάτων Ασθενών

⊖^a Θα πρέπει να ασκεί τα καθήκοντα του με αμεροληψία.

⊖^b Να προωθεί την καλύτερη δυνατή λύση με γνώμονα πάντοτε τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του ασθενούς.

⊖³ Το κρατικό νοσοκομείο υποχρεούται σε συμμόρφωση.

Επιτροπή Εξέτασης Παραπόνων (5 μέλη), μια σε κάθε επαρχία.

(Α) Σε σχέση με κρατικά ιατρικά ιδρύματα.

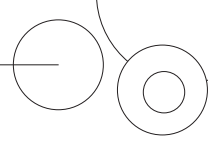
⊖ⁱ Εξέταση, σε πρώτο βαθμό, παραπόνων που παραπέμπονται από το Λειτουργό Δικαιωμάτων Ασθενών από ένα μέλος.

⊖ⁱⁱ Εξέταση, σε δεύτερο βαθμό, παραπόνων ασθενών, οι οποίοι δεν έχουν ικανοποιηθεί από την απόφαση του Λειτουργού Δικαιωμάτων των Ασθενών.

(Β) Σε σχέση με τα ιδιωτικά ιατρικά ιδρύματα.

⊖ⁱ Εξέταση παραπόνων σε πρώτο βαθμό από ένα μέλος.

⊖ⁱⁱ Εξέταση παραπόνων σε δεύτερο βαθμό.

Η επιτροπή έχει υποχρέωση να εξετάζει παράπονα ασθενών χωρίς καθυστέρηση, και

⊖ⁱ Εξέταση σε πρώτο βαθμό. Εντός 48 ωρών από την υποβολή του παραπόνου.

⊖ⁱⁱ Όταν πρόκειται για παράπονο που παραπέμπεται στο Λειτουργικό Δικαιωμάτων των Ασθενών, μέσα σε 15 μέρες.

⊖ⁱⁱⁱ Εξέταση σε δεύτερο βαθμό. Εντός ενός μηνός.

Ο ασθενής έχει δικαίωμα να πληροφορείται το αιτιολογημένο αποτέλεσμα της εξέτασης του παραπόνου αμέσως μετά την έκδοσή του. Το ιατρικό ίδρυμα έχει υποχρέωση να λάβει σοβαρά υπόψη την απόφαση και υπάρχει εμπιστευτικότητα των πρακτικών των συνεδριών και όλου του σχετικού υλικού της Επιτροπής.

